

POISTNÝ SYSTÉM NA SLOVENSKU

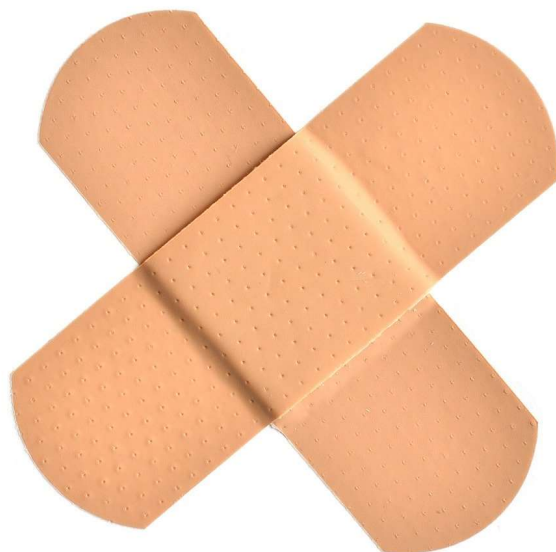

Image from Pixabay

Čo je to poistenie?

Poistenie je prenos rizika z poisteného na poisťovňu za odplatu. Negatívne dôsledky rizika určitej budúcej nepriaznivej situácie sa prenášajú na poisťovňu, ktorá podľa podmienok poistnej zmluvy kryje škody alebo straty buď úplne alebo čiastočne. Poistenie je špecifický druh služby, ktorá sa na trhu predáva a kupujúci musí zaň zaplatiť sumu nazývanú poistné.

Základné princípy poistenia sú:

Solidárnosť - poistení spoločne vytvárajú platením poistného poistné rezervy (peňažné prostriedky, ktoré sú určené na krytie náhrady v prípade realizácie rizika len u tých poistených, u ktorých nastala poistná udalosť).

Podmienená návratnosť - poistná náhrada sa poskytne poistenému len v tom prípade, ak nastane poistná udalosť, ktorá bola vopred dohodnutá v poistnej zmluve a v poistných podmienkach.

Neekvivalentnosť - poistné náhrady nezávisia od výšky zaplateného poistného.

Základné druhy poistenia na Slovensku

Existujú tri základné druh poistenia:

1. Zdravotné poistenie
2. Sociálne poistenie
3. Komerčné poistenie

Image from Pixabay

Zdravotné poistenie je povinné poistenie a nazýva sa aj verejné zdravotné poistenie. Verejné zdravotné poistenie vzniká narodením, ak ide o fyzickú osobu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. Každý občan si môže vybrať zdravotnú poisťovňu, ktoré sú v súčasnosti na Slovenskej republiky tri. Za deti, študentov a dôchodcov platí do zdravotných poisťovní poistné štát. Zamestnaní pracujúci občania a

zamestnávateľia platia 14% zo mzdy, čo pri mzde 1000EUR v hrubom predstavuje 140EUR mesačne. Z týchto prostriedkov je uhrádzaná základná zdravotná starostlivosť.

Sociálne poistenie

Systém sociálneho poistenia zabezpečuje na území Slovenskej republiky Sociálna poisťovňa. Sociálna poisťovňa poskytuje v súlade so zákonom o sociálnom poistení päť druhov poistenia:

- nemocenské poistenie - je poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva.
- dôchodkové poistenie – je poistenie, z ktorého sa vyplávajú starobné, predčasné starobné, invalidné, vdovské, vdovecké a sirotské dôchodky.
- úrazové poistenie – je poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu alebo choroby z povolania.
- garančné poistenie - je poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca.
- poistenie v nezamestnanosti - je poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti. Poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti.

Základným zdrojom príjmov Sociálnej poisťovne je poistné platené poistencami, zamestnávateľmi a štátom. Zákon o sociálnom poistení určuje, kto má koľko platiť ako aj kto má nárok na platby zo Sociálnej poisťovne. Zamestnaný občan spolu s odvodmi zamestnávateľa s hrubou mesačnou mzdou 1000EUR zaplatí do Sociálnej poisťovne spolu 346EUR.

Komerčné poistenie

Komerčné poistenie poskytujú komerčné poisťovne. Ide po podnikateľské subjekty, ktorých cieľom je dosahovanie zisku prostredníctvom predaja poistných zmlúv a výplaty poistných plnení. Každá komerčná poisťovňa potrebuje na svoje podnikanie povolenie od Národnej banky Slovenska. NBS zároveň vykonáva dohľad nad podnikaním komerčných poisťovní, a preto sú komerčné poisťovne stabilné a bezpečné subjekty.

Komerčné poisťovne ponúkajú na trhu produkty životného a neživotného poistenia.

Životné poistenie je uzatvárané s cieľom poskytnúť poistenému a jeho blízkym ochranu pred finančnými dôsledkami závažných životných situácií. Zároveň ide o možnosť bezpečnej investície a taktiež slúži na riešenie problémov v súvislosti so sociálnym zabezpečením. Ide spravidla o dlhodobé poistenie. Jeho

podiel rastie a platí, že čím je vyspelejšia ekonomika a vyššia životná úroveň, tým viac ľudia uzatvárajú životné poistenie.

Neživotné poistenie je poistenie majetku, liečebných nákladov, úverov a zodpovednosti za škodu. Neživotné poistenie je krátkodobé a zmluva sa uzatvára na neurčito s ročným poistným obdobím. Väčšina produktov je dobrovoľná, čo znamená že poistenie môžete ale nemusíte uzatvoriť. Existujú však aj produkty, ktoré sú zo zákona povinné. Napríklad každý vlastník auta musí mať uzatvorené Povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel. Z tohto poistenia sú následne kryté škody spôsobené iným pri nehode, ktorú vlastník auta zapríčinil.

Väčšinu poistných zmlúv komerčné poisťovne uzatvoria prostredníctvom sprostredkovateľov. Sprostredkovatelia v podobe poisťovacích maklérov alebo agentov vyhľadávajú záujemcov o poistenie a podľa ich potrieb im navrhujú poistné produkty.

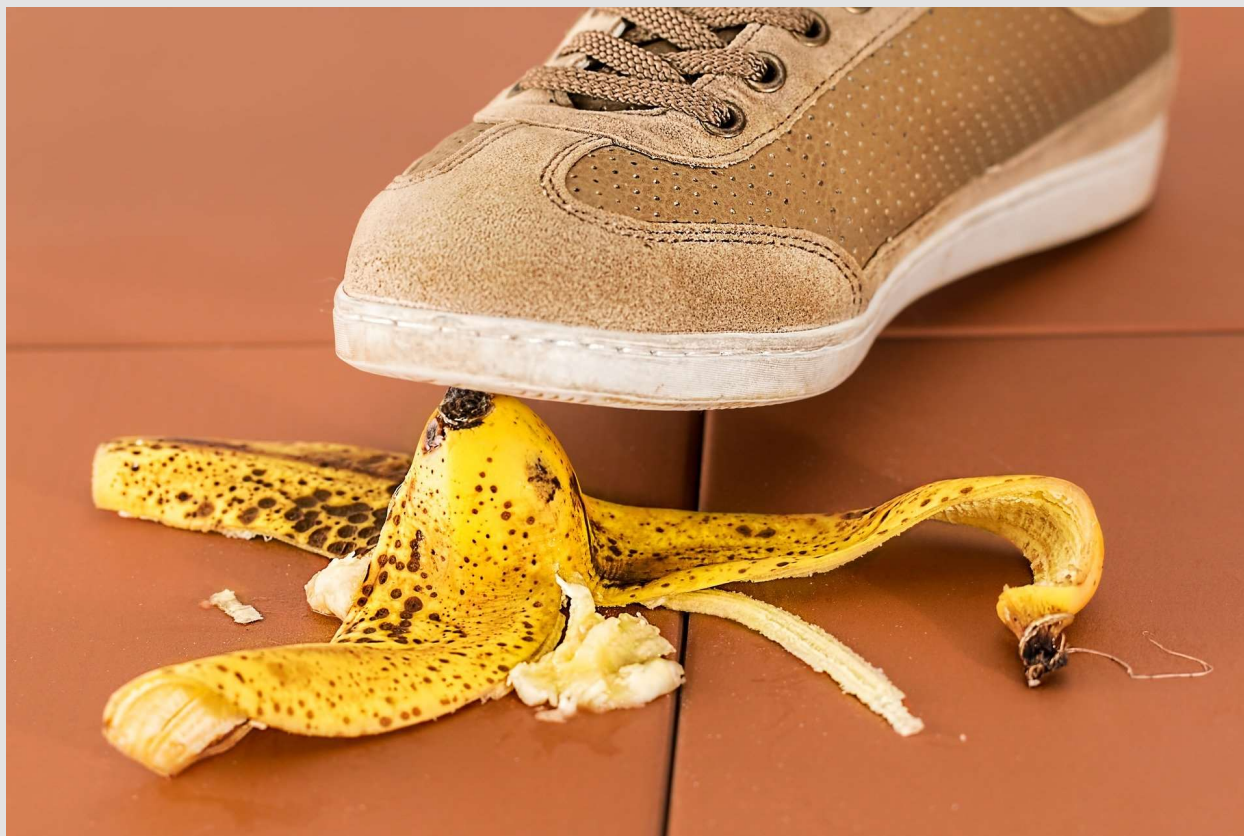

Image from Pixabay

Pojmy súvisiace s poistením:

- **Poistné** - predstavuje cenu za poskytovanú poistnú ochranu, ktorú musí poistník zaplatiť ako protihodnotu za finančné krytie rizika.
- **Poistovateľ** -je poisťovňa, ktorá má licenciu na vykonávanie, dojednávania poistenia a na jeho spravovanie. Poistovateľ musí byť kedykoľvek schopný splniť všetky záväzky, ktoré mu vyplývajú z uzatvorených poistných zmlúv.
- **Poistník** -je osoba (fyzická alebo právnická), ktorá s poisťovňou uzatvorila poistnú zmluvu. Je povinná platiť poistné.
- **Poistený** -je osoba, ktorej na základe uzatvorenej poistnej zmluvy vzniká nárok na poistné plnenie v prípade poistnej udalosti. Poistník nemusí byť totožný s osobou, na ktorú je poistenie uzatvorené, teda s poisteným.
- **Oprávnená osoba** -je fyzická alebo právnická osoba, ktorej je v prípade poistnej udalosti vyplatené poistné plnenie. Ak poistná zmluva neobsahuje oprávnené osoby, poistné plnenie sa vypláca podľa Občianskeho zákonníka: manželka poisteného, deti, rodičia, osoby, ktoré žili s poisteným najmenej rok pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a nakoniec dediči.
- **Jednorazové poistné** - platí sa celé naraz pri vzniku poistenia na celú poistnú dobu.
- **Bežné poistné** - platí sa v pravidelne sa opakujúcich platiach, ktoré sú dohodnuté v poistnej zmluve (mesačne, štvrtročne, polročne, ročne).
- **Poistná suma** - predstavuje maximálne plnenie poisťovne, ktoré poisťovňa vyplatí klientovi pri vzniku poistnej udalosti.
- **Poistná doba** - čas, na ktorý poistník dohodne poistnú zmluvu. Poistné zmluvy v neživotnom poistení sa uzatvárajú na dobu neurčitú s ročným poistným obdobím. Poistné zmluvy v životnom poistení sa uzatvárajú na konkrétny počet rokov, nakoľko sadzby pre ocenenie rizík sú odvodené práve od dĺžky poistnej doby.
- **Poistná hodnota** - cena veci v deň uzatvorenia poistnej zmluvy.
- **Poistná udalosť** - udalosť, pri ktorej je poisťovňa povinná uhradiť vzniknutú škodu, pričom riziko nastalo náhodne, je v poistnej zmluve bližšie určené a nie je z plnenia vylúčené.
- **Poistné plnenie** - predstavuje odškodnenie, ktoré uhradí poisťovňa v prípade vzniku poistnej udalosti. Výška poistného plnenia sa určuje podľa likvidačných zásad poisťovne.
- **Pripoistenie** - rozšírenie už dohodnutých rizík v poistnej zmluve o niektoré ďalšie riziká.
- **Bonus** - zľava na poistnom alebo zvýhodnené plnenie za priaznivý škodový priebeh za predchádzajúce obdobie.
- **Malus** - opak bonusu, teda prirážka k stanovenému poistnému v prípade porušenia stanovených podmienok. Najčastejšie ide o prirážku za nepriaznivý škodový priebeh v predchádzajúcom období
- **Odbavné** - vyskytuje sa v životnom poistení. Je to časť poistnej rezervy zo životného poistenia, ktorá sa vyplatí poistenému v prípade, že dôjde k zrušeniu životného poistenia pred ukončením poistnej doby.
- **Nespotrebované poistné** - vyskytuje sa v neživotnom poistení. Ak klient zruší poistnú zmluvu, ktorá bola uzatvorená na poistenie majetku pred ukončením poistného obdobia, tak má nárok na vrátenie alikvotnej výšky poistného.